

The International Scientific Association
“SCIENCE & GENESIS”

The International Multidisciplinary Congress
“KNOWLEDGE IS POWER, POWER IS KNOWLEDGE !”

27 July, 2015
Vienna (Austria)

Vienna (Austria) 2015

The International Multidisciplinary Congress **“KNOWLEDGE IS POWER, POWER IS KNOWLEDGE!”** Published by order of the Scientific Presidium of the Council of the International Scientific Association “Science & Genesis”.

Scientific and practical edition: Vienna, Austria, 27 July 2015. Publishing Center of The International Scientific Association “Science & Genesis”, Prague, Czech Republic, 2015, p. 289

“KNOWLEDGE IS POWER, POWER IS KNOWLEDGE !” is a scientific edition, focused upon the academic perspectives of science. While striving for a balance of theory and application, edition is ultimately dedicated to developing theoretical constructs. Its strategies are to invite and encourage offerings from various disciplines; to serve as a forum through which these may interact; and thus to expand frontiers of knowledge in and contribute to the science. In this role, editions both structures and is structured by the research efforts of a multidisciplinary community of scholars.

Benefits to authors.

We also provide many author benefits, such as free PDFs, a liberal copyright policy, special discounts on r publications and much more.

Please see our Guide for Authors for information on article submission. If you require any further information or help, please visit our support pages: <http://science-genesis.com>

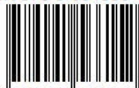
Theses of reports are presented in author's edition as of international and national legislation on the date of the Congress.

Published in author's edition. Editorial department is not responsible for the contents.

Editorial opinion may be different from the views of the authors.

Please, request the editors' permission to reproduce the content published in the journal.

ISBN 978-9-091566-15-2

9 789091 566152

© Authors, 2015

SECTION 9: PHILOLOGY

Тягло Л.В.

викладач

Державний заклад

*«Дніпропетровська медична академія
Міністерства охорони здоров'я України»*

*Кафедра мовної підготовки
м. Дніпропетровськ, Україна*

ТЕРМІНОЛОГІЯ РАКЕТНО-КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ В ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ПРАЦЯХ

Термінологічна лексика посідає помітне місце у словниковому складі будь-якої мови.

Вона становить ту частину словника, що розвивається досить інтенсивно. Особливе місце у розвитку науково-технічної термінології належить ракетно-космічній галузі. Україна успішно виготовляє конкурентноспроможну продукцію в галузі ракетного будування, з'являються нові технології. Усі ці фактори зумовлюють розвиток галузевої термінології, що невідривно пов'язаний з розвитком галузі. Українська ракетно-космічна – одна з наймолодших терміносистем. Вона виникла на початку 20 ст. спочатку як компонент авіаційної, а в середині минулого століття виділилась як окрема термінологія нової технічної галузі.

Сучасна українська ракетно-космічної термінологія сформувалась під дією загальних тенденцій розвитку термінологій як на власномовному, так і іншомовному ґрунтах. Визначення шляхів виникнення термінів, термінологічної номінації системної організації термінолексики та принципів формування структурних типів термінологічного ґнізда робить можливим з'ясування основних закономірностей побудови терміносистеми для подальшого її розвитку.

У 50-ті роки XX ст. велася активна робота зі створення російсько-українських галузевих словників, серед яких „Російсько-український технологічний словник”, виданий лексикографами інституту мовознавства ім. О.О. Потебні, що вміщує близько 80 тис. термінів, які належать до термінології найрозвиненіших в Україні галузей промисловості, в тому числі, терміни ракетно-космічної наукової галузі.

Протягом 20 років, що передували виходу України зі складу СРСР, зусиллями великого заgonу вчених було створено ряд словників перекладного типу, глумачно-довідникових та енциклопедичних, де зафіксована термінологія найбільш розвинених галузей промисловості, сільського господарства, науки. Значну допомогу у фіксації термінологічної лексики надають загальномовні словники, видані інститутом мовознавства ім. О.О. Потебні, оскільки в них подаються широковживані терміни і номенклатурні слова.

Оскільки термінологія української мови постійно збагачується, розширюється її термінологічний фонд, з'являються нові тенденції в національному термінотворенні, то процеси, які в ній відбуваються, перебувають під особливою увагою вчених-лінгвістів.

З часу набуття українською мовою державного статусу було відзначено сплеск розвитку термінологічної та термінографічної роботи. Активізувалась робота термінологічних центрів, основними з яких вважаються Київ, Львів та Харків. Висвітленням роботи цих центрів є проведення загальноукраїнських та міжнародних наукових термінологічних конференцій: „Сучасні проблеми термінології та термінографії”, засновником якої виступає Харківське лексикографічне товариство, Міжнародна асоціація східнослов'янської лексикографії імені Лаврентія Зизанія Пустановського та Національний авіаційний університет.

Робота із вивчення проблематики української термінології, що була започаткована на кафедрі української мови Львівського національного університету ім. Івана Франка, зараз є предметом дослідження самостійної установи при державному університеті „Львівська політехніка”. Систематично проводяться міжнародні конференції у Львові, на яких обговорюється широке коло питань опрацювання української наукової термінології, представляються наукові доробки як окремих фахівців, так і результати роботи колективів кафедр чи наукових установ. У роботі конференцій у Львові беруть участь провідні термінологи (В. Дубчинський, Т. Кияк, М. Ганіткевич, І. Коган, М. Гінзбург та багато інших).

Спільна термінологічна робота вчених-лінгвістів та фахівців окремих галузей сприяє розвитку мовознавчого опрацювання термінології і прискорює процес укладання галузевих термінографічних праць. Організаційну функцію в цій роботі виконують Комітет наукової термінології НАН України, Інститут української мови НАН України, держуніверситет «Львівська політехніка», Науково-дослідний інститут стандартизації, сертифікації та інформатики», Харківське лексикографічне товариство, термінологічна група при Чернівецькому державному університеті тощо.

Під егідою зазначених термінологічних центрів з'явився ряд словників технічної мови: „Російсько-український словник наукової і технічної мови: Термінологія процесових понять” (1997), „Російсько-український загальнотехнічний словник” (1994), „Російсько-український словник механіки” (1995), „Російсько-український словник фізичних термінів” (1994), „Російсько-український електрорадіотехнічний словник”, „Російсько-український словник з радіоелектроніки” (1995), «Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки» (1997), „Словник-довідник з електротехніки, автоматики, промислової електроніки і метрології” (1997), „Російсько-український словник наукової термінології. Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та космос.” (1998) та інші.

Під час визначення основних принципів термінотворення українські термінологи спираються на досвід європейської науки в цій справі – над виробленням образу ідеального терміна працювали такі відомі термінологи, як Є. Вюстон, Д.С. Лотте, О.О. Реформатський, Ш. Баллі та інші.

Термінографічній проблематиці та організації термінологічної роботи в Україні присвячено ряд праць В.В. Дубічинського, видатний термінолог Т.Р. Кияк розглядає українську термінологію як фактор державності мови, а також визначає мотиваційні аспекти термінів.

Значний внесок у розвиток питання морфологічної будови термінів внесла Н.Ф. Клименко.

Творення науково-технічних термінів у тому числі й ракетно-космічних терміноназв, розглядається як частина загальномовних дериваційних процесів.

Особливу увагу мовознавець приділяє науковому опрацюванню структури і семантики композитів.

До проблем словотворення технічних термінів у своїх працях зверталися Д.Х. Баранник, Р.М. Русанівський, М.Я. Плющ, В.О. Горпинич, Б. Ричар, Л.Є. Азарова, З.С. Сіхорська, З.М. Осипенко та інші.

З набуттям Україною незалежності і визначенням державного статусу української мови і створенням Україною власної ракетно-космічної галузі виникла необхідність формування галузевої термінології українською мовою, яка б підпорядковувалась українським держстандартам та пройшла мовну експертизу в Інституті української мови НАН України.

Кроком в науковій систематизації та лексикографічному опрацюванні української ракетно-космічної термінології став «Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки» за редакцією професора Баранника Д.Х. та професора Пріснякова В.Ф. [1]. Словник вийшов з друку 1997 р. в м. Дніпропетровську – центрі ракетно-космічного будівництва України. Його уклали науковці двох кафедр ДДУ (нині ДНУ імені Олеся Гончара) – кафедри української мови та кафедри двигунобудування.

«Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки» містить всі основні терміни і терміносполучення, що стосуються авіації, ракетобудування і космічної техніки, а також суміжних наукових галузей, які мають безпосереднє відношення до авіаційної та ракетно-космічної техніки» [1, с.5]. Словник перекладного типу. «Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки» пройшов рецензування у Відділі наукової термінології Інституту української мови НАН України, Харківському та Дніпропетровському державних університетах.

Цей словник є першою в Україні лексикографічною працею відповідного галузевого профілю.

1998 року Інститут української мови, Інститут мистецтвознавства ім. О.О.Потебні, Комітет наукової термінології НАН України випускають з друку «Російсько-український словник наукової термінології. Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос». Словник є першою полінауковою лексикографічною працею, до складу якої входять терміни та терміносполучення взаємопов'язаних терміносистем техніки, фізики, математики, астрономії, географії, геології та пов'язаних з ними наук. Окрему групу термінів становлять такі, що цілком можна віднести до складу ракетно-космічної термінології, оскільки галузь є технічною за своєю суттю і об'єктом її дослідження є космічний простір.

У Словнику [2] використовується галузеві ремарки. Ракетно-космічні терміни та терміносполучення позначаються ремарками техн., астр., тобто визначаються такими, що належать до техніки чи астрономії, визначаючи тим самим генетику власне ракетно-космічної термінології.

Вміщені в названих словниках близько 40 тисяч термінів та терміносполучень, що

стосуються ракетно-космічної науки і техніки, є об'єктом дослідження.

Семантика ракетно-космічної термінології розкривається у ряді лексикографічних праць гуманітарного і технічного профілю, частина термінологіки галузі має відповідні словникові статті у „Словнику української мови” в 11-и т. „Словнику іншомовних слів”, в етимологічних словниках, словниках-довідниках з техніки, механіки, математики, фізики, фахових підручниках на монографіях.

Література:

1. Російсько-український словник з авіаційної та ракетно-космічної техніки / За ред. Баранника Д. Х. і Пріснякова В. Ф. – Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ, 1997.
2. Російсько-український словник наукової термінології. Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю та Космос – К., 1998.

Шабардина С.В.
к.ф.н., доцент

*Волго-Вятский институт (филиал)
московского государственного юридического
университета имени О.Е. Кутафина (МГЮА)
Кафедра общегуманитарных и
социально-экономических дисциплин
г. Киров, Российская Федерация*

АНАЛИЗ СИСТЕМНЫХ СВОЙСТВ АНГЛИЙСКИХ ТЕРМИНОВ ПРАВА НА СЕМАНТИЧЕСКОМ УРОВНЕ

Данная работа посвящена анализу системных характеристик терминов права¹ в английском языке на семантическом уровне, то есть выявлению таких структурных связей английской правовой терминологии², которые присущи системе в целом и которые обеспечивают «сцепленность» всех ее элементов.

¹ *Правовой термин* понимается как слово или словосочетание, соотнесенное с определенным понятием права.

² Поскольку система английского права охватывает различные отрасли (уголовное право, конституционное право, деликтное право, доверительное право, контрактное право, коммерческое право, семейное право, судебную систему Англии, систему судебного производства по уголовным и гражданским делам и т.д.), то под *английской правовой терминологией* в данном исследовании понимается совокупность правовых терминов, соотнесенных с понятиями всех отраслей английского права.

Вслед за В.А.Татариновым, давшим определение терминовсистемы в целом [20], понятие *правовая терминовсистема* рассматривается как соотнесенный с правовой наукой, взаимосвязанный, существующий в равновесии набор правовых терминологических единиц всех существующих типов, связанных друг с другом на понятийном и языковом уровнях.